

Sub titlul unui impecabil truism – **Istoria are dreptul la documente** – Editura *Vremea* se arată extrem de nemulțumită de un articol publicat de subsemnatul în nr. 15 al revistei *Memoria*. Sub imperativul „dreptul la replică”, ba și sub amenințarea justiției dacă nu le acordăm acest drept, suntem sâni să-l publicăm. Să spunem mai întâi celor de la Editura *Vremea* că nu ne temem de nici o justiție, iar în ceea ce privește „dreptul la replică” îi rugăm să observe că revista noastră nu este o publicație de polemică. Nici fondul revistei și nici cadrul ei nu ne îngăduie așa ceva. Dacă ar fi altfel, ar trebui să umplem revista cu protestele diverșilor securiști și înrâiți comuniști care ne se adresează și, insultându-ne cu apelative greu de reprodus, își cer „dreptul la replică”. Lupta noastră e o luptă împotriva sistemului comunist, un sistem criminal și, evident, împotriva celor care s-au făcut vinovați cu adevărat de crime.

Dacă totuși publicăm acum textul trimis de domnul Nicolae Henegariu, de la Editura *Vremea*, o facem pentru că aduce în discuție unul din aspectele fenomenului criminal Pitești, fenomen încă departe de a fi elucidat. Și o mai facem și pentru că, drept ecou la cartea tipărită de Editura *Vremea*, am primit la redacție scifiori, din partea unor necunoscători a celor petrecute la Pitești, în care, în esență, se spune: „Bine a procedat Securitatea. Trebuia să-i omoare pe toți”.

Dăm astfel curs acestui text (polemică – pamflet?), rezervându-ne dreptul să notăm cu litere bold pasajele care solicită răspuns sau încalcă în mod evident adevărul și pentru economisirea spațiului să le comentăm pe coloana laterală. Recitindu-l, cei de la Editura *Vremea* vor vedea că nu am schimbat nici o virgulă și nu ne-am permis să înlăturăm nici măcar cacofonia, acolo unde am întâlnit-o. Iată textul:

În nr. 15/1996 al revistei *Memoria*, în articolul „Răstigniții de la Pitești”, semnat de domnul Banu Rădulescu, se fac unele **afirmații nefondate și insinuări calomnioase la adresa Editurii *Vremea***¹, precum și a redactorilor cărții „Memorialul Ororii – Documente ale procesului reeducării în închisorile Pitești, Gherla”.

¹ Asemenea acuzații sunt de resortul oricărui tribunal.

Autorul articolului consideră că „la șase ani după ce am deschis dosarul Pitești, constatăm cu mare amărăciune că, în loc ca adevărul să lumineze acest trist fenomen, minciuna continuă să-l înăbuse”. Mai departe, în articol se constată: „așadar, în fața acestui proces, lipsit total tocmai de substanța lui, Documentele aduse de cartea în cauză se dovedesc nu numai irelevante asupra fenomenului criminal Pitești, dar și **servind un parti-pris care nu era decât al Securității**”².

² Exact așa ne avertisem piteștii.

În sprijinul acestor afirmații, autorul articolului vine cu o seamă de considerații pe care urmează să le analizăm.

Dar, pentru început, este util ca cititorul neprevenit să afle care au

3. Nu sintetizează astfel aceste cărți, nemulțumind de o importanță capitală, cărțile au ridicat șeful de pe fenomenul criminal Pitești.

4. Absolut exact.

5. Nu contestăm dificultățile. Noi, de când a apărut revista (noiembrie 1990), am încercat și n-am izbit!

6. Cartea editurii, mai exact primele 783 de pagini, dă la iveală numai anchetele obținute sub tortură. Eu am comentat tocmai o astfel de anchetă subliniind tortura. Întrebăm: ce valoare documentară poate să aibă o astfel de anchetă? Doar să arate că de neînțelegere au fost anchetații. Și asta am și pus în evidență.

7. În carte sunt cuprinse „unele organe ale Securității”, și nu întreaga Securitate cum ar fi fost normal.

8. Inexact. Au fost comitete de reeducare conduse de tortionari care nu aveau nici pe departe apartenență legionară. Nici apostoli, nici neapostoli. Cum a fost de pildă comitetul Irmușeniilor, unde am fost torturat și eu și unde mi-am făcut demnitatea. Voi relata acest lucru într-un număr viitor al revistei.

9. Am lăsat în o parte acest capitol – din păcate foarte redus, abia 89 de pagini – fiindcă e cel mai curios și n-am nicio obiecție împotriva lui. Tocmai pentru că sunt declarate în libertate și nu luate sub tortură.

10. Persoanele sunt numite doar în treacăt.

fost considerentele care ne-au determinat să publicăm această carte document. **Înainte de 1989 au apărut în străinătate trei cărți care prezentau, analizau și comentau „fenomenul Pitești”, lucrări datorate lui Paul Goma, Virgil Ierunca și Dumitru Bacu. Informația autorilor, doi dintre ei literati, se sprijineau pe mărturiile la vremea aceea anonime, și care au rămas anonime și astăzi**³. Înainte de 1989, în străinătate, dar mai ales după Revoluție, în țară, au apărut cărți de memorialistică, tratând avaturile reeducării de la Pitești, Gherla și alte închisori. **Ceea ce lipsea pentru întregirea imaginii erau documentele de epocă care se găseau doar în arhiva foștilor tortionari, Securitatea**⁴. Cu oarecare dificultăți, arătate în cartea „Memorialul Ororii”, și pe care domnul **Banu Rădulescu le contestă fără probe sau argumente**⁵, am obținut de la SRI dosarele de anchetă și ale procesului, neavând garanția primirii integrale a actelor arhivate. Am fost puși în situația de a selecta și publica documentele la care am avut acces sau de a renunța la publicarea lor, opțiune greșită, după părerea noastră, întrucât și în această situație **partea de documente dată la iveală este mai mult decât nimic. De altfel, domnul Banu Rădulescu folosește în analiza lui o serie de documente din cele publicate de noi**⁶, pe care domnia sa le consideră edificatoare: „Din această anchetă se desprind câteva observații pe care numai un orb nu le poate vedea”, referindu-se la interogatoriul lui Țurcanu, pg. 85. Nimeni nu contestă că ancheta a urmărit să acrediteze ideea că legionarii din închisori, în legătură cu cei din străinătate, au organizat represiunea din închisori fără știința și colaborarea Securității, dar lectura documentelor obligă chiar pe autorul articolului să constate că „numai un naiv și-ar putea închipui că un anchetator ar fi putut să dea un alt curs interogatoriului decât cel indicat de superiorii săi”. Iată deci că documentele sunt folosite în chiar scopul în care au fost publicate.

Din întregul material publicat rezultă implicarea organelor de Securitate⁷ în această acțiune și dorința evidentă de a pune în seama mișcării legionare ororile săvârșite. Autorul articolului critic menționează: „În grupul șefilor tortionari s-au aflat nu numai legionari, ci și studenți aparținând altor partide politice, și chiar unii fără de partid, dar ancheta și procesul au avut în vedere numai legionarii: **vom vedea că aceștia sunt legionari apostoli**”⁸. Mai mult, unul dintre condamnații la moarte nici măcar nu a trecut pe la închisorile de reeducare Gherla, Pitești, dar fiind legionar a fost condamnat la moarte fără a avea nici cea mai mică implicare în „reeducare”. Și aceste lucruri reies pregnant din lectura documentelor.

Surprinzător, **autorul articolului „lasă la o parte capitolul IV, cel final**⁹, în care e vorba de mărturia târzie ale unora implicați în trista poveste a Piteștiului”. Dacă n-ar fi „lăsat la o parte” acest capitol, cititorul articolului ar fi avut prilejul să afle implicarea unor vârfuri comuniste în declanșarea și controlarea reeducării în închisori.

Sunt numeroase trimiterile din chiar declarațiile celor anchetați care **incriminează persoane din ierarhia comunistă**¹⁰, cum ar fi: ministru adj. de interne Marin Jianu – pg. 150, 199, 200, 203; gen. Nicolski

Alexandru – pg. 807 și 866; gen. Dulgheru (Dulbergher) – pg. 371, 807; precum și coloneii de securitate Sepeanu, Zeller și alții.

Autorul articolului reproșează că „unii dintre aceștia s-au dovedit tortionari mult mai feroce decât acei legionari care au împărțit plutonul de execuție cu Țurcanu. Cartea însă nu menționează nici una din anchetele acestora și, evident, ei nici nu ajung în fața plutonului de execuție”. *Memorialul Ororii* reproduce actele primului proces al reeducării din închisorile Pitești, Gherla ș.a. **După știința noastră au mai fost încă două procese pe care nu le-am publicat**¹¹ din pricina cantității de documente care ne obligau la tipărirea a încă două volume, mai puțin interesante și repetitive, ceea ce întrecea posibilitățile noastre de editare. Nimeni nu-l împiedică pe domnul Banu Rădulescu să obțină și să publice documentele celor două procese, fie în volume compacte, fie în revista „Memoria”.

Articolul critic ne acuză că „apare chiar pe coperta cărții în discuție, *culpabilizarea unor organe ale Securității statului*, și nu a întregii Securități, practic a conducerii superioare de partid și de stat”. Autorul articolului crede cu inocență că în materialele de anchetă ar putea să apară referiri la ordinele și indicațiile superioare de partid și de stat. Pentru o minte netulburată de „certitudini fără acoperire”, întreaga informație conținută în mărturiile și anchetele din carte probează, **fără a o declara formal și explicit**¹², că tortionarii au beneficiat de sprijinul și bunăvoința conducerii închisorilor, precum și de prezența aprobatoare a unui ministru adjunct de interne, a unor generali și colonei de Securitate, așa cum s-a arătat mai sus, ceea ce duce la **prezumția**¹³ că, într-un sistem piramidal și strict ierarhic ca cel comunist, ordinele și dispozițiile veneau de la vârf și nu puteau fi inițiativa unor funcționari medii sau chiar superiori, ci o acțiune inițiată și controlată de organele superioare de partid și de stat. **Citatul incriminat de pe coperta IV**¹⁴ dezvăluie amploarea, durata fenomenului și generalizarea lui în închisori; din aceasta, oricine poate înțelege că el n-ar fi putut fi inițiat doar sporadic, de „unele organe”, ci caracterul sistematizat al acțiunii nu poate fi decât rezultatul unui ordin clar, venit de la cele mai înalte autorități. Nu avem dovezi formale de implicare a Biroului Politic și a Comitetului Central, întrucât arhiva CC nu era deschisă cercetării la timpul publicării *Memorialului Ororii*, această arhivă aflându-se la Pitești și fiind accesibilă, potrivit informațiilor făcute publice de SRI în aprilie 1996; credem că ar fi util ca „Memoria” să facă această cercetare care răspunde scopurilor revistei.

În ceea ce privește însăși desfășurarea procesului, cu ingenuitate, dacă nu cu naivitate, domnul Banu Rădulescu e de părere că: „Acolo, în sala de ședințe, în fața judecătorilor, în discuții vii, când se înfruntă acuzarea și apărarea, când apar martorii și dintr-o parte și din alta, abia acolo se pot formula și înfrunta cele două părți, acuzatorul și presupusul vinovat, și din această dezbatere poate apare la suprafață adevărul”.

Splendidă obiectivitate atribuită de autor justiției comuniste! Este **ciudată amnezia ce l-a lovit pe autor**¹⁵, care, deși judecat în acea

11. Da. Al doilea proces, cel așa-zis „al autorilor morali”, e cel mai interesant, căci acolo s-au spus lucrurilor pe față și Securitatea a fost implicată în tot plenul ei. Un rol major acolo l-a avut Gheorghe Calciu Dumitreasa care i-a dezvăluit pe adevăratu crimali.

12. Era de datoria dumneavoastră să declarați în mod apăsător „formal și explicit” acest lucru. Ne-ati fi scutit să mai primim scrisori cu „...Securitatea trebuia să îi anuare pe toți”.

13. Nici o prezumție nu poate fi spicocită document.

14. De regulă, citatul de pe coperta IV a oricărei cărți subliniază miezul acesteia; de editura dumneavoastră citează rechizitoriul procurorului care-i culpabilizează numai și numai pe legionari.

15. Oricine a trecut prin mâinile justitiei comuniste poate uita multe în viața. Dar niciodată nu va uita nimic, absolut nimic din acei ani de chin.

16. Mi se pare totuși deplasată înținatia la „aducere aminte”. Și tocmai din partea unor oameni care, în timp ce viețuiau noastră și, în secolul acela, ei își trăiau existența în libertate, în libertatea comunistă, evident.

17. Adevărul este că Țurcanu s-a retractat: declarațiile de la primele cercetări. Într-unul din numerele vândute ale revistei vom publica măcar un deosebit martor ocular.

18. Un mare neadevăr! Că să nu spun astăzi! E vorba despre dna Silvia Colțescu, cărei dănsa a fost aceea căreia i-am cerut să-mi dea dezbaterile de la proces și nu declarațiile în instanță ale acuzaților. Dănsa s-a oferit să-mi le aducă la redacție, fiindcă atunci era cu mâna goală, dar n-am mai văzut-o nici până în ziua de azi. Am martori un grup de medici colegi care, în pauza simpozionului, au asistat la discuție.

19. Am primit toate interogatoriile la proces dar acestea nu pun în lumină dezbaterile, ci sunt doar rezumate ale anchetei făcute sub tortură. În fond, maculatură securistă.

20. Au pus deci baza pe declarațiile de la cercetări, când știau bine că ele **au fost luate sub tortură**. Motivația „lipsei de spațiu din volum” mi se pare din faptul că eu acorolat aproape întreaga carte macabruim unor anchete care se știe bine în condiții de schinguire a fost dusă. Nici scrierea greu lizibilă a greșierului nu-ți motivează fiindcă totuși noi am descifrat sensul acestuia.

21. Inva pe cine să recitească întregul pasaj din articolul meu nr. 15 al revistei, și mi-asa trunchiat cum mi-l redă îl. Henegam.

22. Probabil că redactorii cărții nu sunt familiarizați cu trăsăturile psihice ale omului în general, neștiind că un caracter poate să fie și bun și rău. Scara e lungă și comportă numeroase nuante. În privința lui Țurcanu, ea să-l reabiliteze cu adevărat încă o dată, vom repeta că a avut un caracter satane. Dar el a și fost alimentat de alți factori mai sus-pusi, partoul și Securitatea.

23. Pasajul acesta e plin de înșirări de loc subtile. Lăsam pe cititori să le afle subtilul, ușor de descoperit. Noi ne limităm să spunem dacă am fi trecut prin Pitești că mi s-a văzut că n-a fost nici un student de acolo și mi s-a fost neabuzat sau schinguit. Nimic că nu pot să devin tortionat și nu pot să mă călătorit stupef grație sau slăbici de la

perioadă, nu-și mai amintește de felul în care „justiția comunistă” acționa.

Îi aducem aminte că justiția, în concepția marxist-leninistă¹⁶, era „voința clasei muncitoare ridicată la rangul de lege” și toată lumea știe cine reprezenta „clasa muncitoare”. În genere, presiunile exercitate asupra acuzaților continuau și în timpul procesului, ceea ce astăzi este atât de bine știut, încât nu mai trebuie subliniat. Dar autorul continuă imperturbabil: „În acea sală de judecată, tot ce a stabilit ancheta se poate prăbuși într-o clipă, fără să mai rămână nimic din ea, dacă cel acuzat neagă mărturia făcută în fața anchetatorului și formulează alte declarații. Așa s-a întâmplat cu Eugen Țurcanu, care și-a retractat toate cele spuse la anchetă (sunt încă martori care au asistat la proces)”.

Autorul afirmă aici un neadevăr¹⁷. Nu numai că Eugen Țurcanu nu și-a retractat declarațiile de la primele cercetări ci, atât el, cât și totalitatea celor acuzați și condamnați și-au menținut în fața instanței declarațiile de la cercetări, ceea ce rezultă din interogatoriile de la proces semnate de toți acuzații. **Reaua-credință a domnului Banu Rădulescu rezultă și din faptul că i-am oferit declarațiile în instanță ale acuzaților¹⁸** în xerocopie încă din 17 iunie 1995 la Simpozionul Medici Scriitori Martiri organizat de Asociația Scriitorilor Medici din România, ofertă care nu a fost luată în considerație. Pentru a nu mai lăsa să planeze vreun dubiu asupra declarațiilor date la proces, reproducem ultima parte a interogatoriului lui Eugen Țurcanu: „... La Pitești au murit persoanele ce sunt menționate în rechizitoriu și mă refer la declarațiile ce le-am dat la cercetări pe care le mențin”. Totodată, îi expediem în xerocopie revistei „Memoria” toate interogatoriile la proces¹⁹ care, fără excepție, recunosc declarațiile din anchetă. Astfel, dacă găsește necesar, „Memoria” va putea să le publice. Necuprinderea în volumul Memorialul Ororii a interogatoriilor din instanță se datorează:

– **recunoașterii, fără excepție, de către inculpați a declarațiilor de la cercetări; declarațiile de la cercetări²⁰** sunt publicate în extenso;

– **lipsei de spațiu din volum;**

– **scrierii greu lizibile a greșierului.**

O lectură atentă a interogatoriului lui Eugen Țurcanu îl va face pe domnul Banu Rădulescu să înțeleagă de ce nu am publicat acest act pe care, dacă domnia sa va considera potrivit, îl va publica.

Ceea ce este de neacceptat în proza domnului Banu Rădulescu este **dorința de a-l reabilita pe Eugen Țurcanu²¹**: „Și, cât de ticălos o fi fost Țurcanu, avem toate motivele să credem, măcar noi, cei ce l-am cunoscut, că, odată trecut în tagma criminalilor, își jurase sieși că va fi alături de ei până la moarte, și nu-și va dezamăgi tovarășii”. **Iată-l pe Eugen Țurcanu – promotorul terorii din închisorile Pitești și Gherla – om de caracter²²**, victima propriei sale conștiințe!

Autorul nu face nici o diferență între deținuții ce au organizat și înfăptuit ororile și schinguirile din închisori, după ce au primit promisiuni de eliberare și, probabil, de încadrare în Securitate,

și care nu au fost brutalizați sau loviți, și ceilalți deținuți care au fost maltratați, uneori până la moarte. Dacă pe cei care au fost schingiuiți cu sălbăticie nu avem dreptul să-i judecăm, trebuie să-i condamnăm pe cei care au devenit tortionari doar pentru a căpăta libertatea și slujbe grase în Securitate!²³

Domnul Banu Rădulescu aminteste la sfârșitul articolului său despre faptul că a luat poziție împotriva Memorialului Ororii la Simpozionul „Medici Scriitori Martirii”, dar pare a fi uitat că în pauza aceluiași simpozion, într-o discuție cu doamna Silvia Colfescu i s-au oferit copii ale interogatoriilor²⁴ acuzaților la proces pentru a le publica, dacă consideră necesar; ofertă a căreia domnia-sa nu i-a dat curs.

Este semnificativ că autorul articolului a lăsat să treacă aproape un an²⁵ de la rezervele verbale pe care le-a avut la Simpozionul „Medici Scriitori Martirii și afirmațiile scrise din „Memoria”. A așteptat oare domnia-sa epuizarea cărții, pentru ca cititorul neavizat să nu poată controla și aprecia afirmațiile domniei-sale?

Procesul de intenție pe care autorul ni-l face dă impresia că publicarea documentelor este nocivă și imorală: „această carte e total neavenită pentru limpezirea fenomenului Pitești” sau „nu asemenea cărți sunt necesare actualei noastre societăți care-și dorește lumina, și nu să mai orbescă în beznă”. Este același punct de vedere cu cel susținut de o mică parte a celor implicați în proces²⁶, care au refuzat să ia act de conținutului dosarului, sub cuvânt că „cei ce n-au trecut pe la Pitești nu au dreptul să evoce acele întâmplări”, „suntem de părere să nu publicați aceste documente” sau „nimeni n-a ieșit nepătat din acest coșmar”.

Este utilă sau nu publicarea singurelor documente existente în acest tragic proces?

Noi credem că da, întrucât istoria nu se poate concepe fără dovezi scrise, iar în această cauză ele indică, datorită enormităților din actul de acuzare²⁷ și din felul în care anchetatorii au „dirijat” interogatoriile, realitatea și adevărul ce rezultă din lectura de multe ori directă, de cele mai multe ori printre rânduri a documentelor publicate. Pentru aceasta este însă necesar ca lectura să fie făcută cu inteligență, atenție și cu un discernământ de la medie în sus.²⁸

Orice lector își poate da seama cu ușurință de utilitatea demersului nostru²⁹, ceea ce ne face să credem că iritarea domnului Banu Rădulescu are motive strict subiective³⁰.

Cât despre moralitatea demersului nostru editorial, credem că nu publicarea unor documente este imorală, chiar dacă aceste acte aparțin părții tortionare³¹, ci eludarea publicării lor.

În final, regretăm poziția „critică” și nedreaptă a domnului Banu Rădulescu, care aduce gălceavă³² și confuzie pe aceeași parte a baricadei care împarte astăzi societatea românească.

În numele redactorilor cărții
Nicolae Henegariu
Editura Vremea

Securitate. Au mai fost și oameni care și-au sărbătorit aniversările. Alții de rai se uită vestea și le erau publicate articolele azi în libertate, chiar numai în libertate mătură are valoare. Dar... așa și, înfrântă cu mâni domie, cu care n-au înțeles cămintele de la Pitești. Le trebuie imagină... și încă multă... ori de poartă rezerva cea fost acelu

24. Mă întreb și o mai dezminț încă o dată pe această doamnă. I-am răspuns la pct. 18.

25. Întârzierea se explică prin aparata captenului și a revistei noastre, depinzând de finanțarea ei.

26. Nu este punctul de vedere în ci al meu, merita revista Memoria. Probă că nu era deschis prinii, imediat după revoluție, în chiar primul nr. al revistei în ianuarie 1990, problema lumenului crimiin Pitești. Despre Pitești trebuie să se vorbească și să se vorbească și să se vorbească. Dar ne apăsăm la marelă a securității, revistă anchete harte sub tortură, care nu pot avea meritați fără de document. Ba care pot avea dinopartea, un impact negativ, devenind credibile pentru unele mări slabe.

27. E bine că recunoscem aceste enormități. Au fi fost înșeșe anmei să nu vă intitulat cartea „Documente ale procesului reeducării...” și „Enormități ale actului de acuzare în fenomenul Pitești”.

28. Poziția ca eu să fiu lipsă de calitățile cerute de dvs., eu să vă lectuez cartea așa cum v-ați așteptat, în mod sigur înși din tribuna de aceste cărți. Vă trimis scrisorile în la dispoziție.

29. Repet: inutilitatea demersului dvs. Artiva Securității e plină de astfel de anchete harte sub tortură. Nesar trebui mări de harte ca să le publicăm pe toate. Si eu n-ar fi fost? Dnar să ajungem la concluzia că Securitatea a fost instituție patronică, și m eromolă, așa cum în realitate a fost.

30. Nu înteresează merita meritu Adăvării Din Adăvării harte, și nu e partia. În asta cauză subiectivismul meu. Cereți de o țară și subiectiv și pe conștință cămă acest lucru.

32. Eu nu regret deloc și nu mi se pare în nici un fel gălceavă efortul de a separa minciuna de adevăr. Asta cum spune Bukovski: „Fremie să înceapă să măi evăzăm în pasivă alături de crimiinai”.

Banu Rădulescu